

DAVOSKÁ DEKLARACE 2018

Konference ministrů kultury
20.—22. ledna 2018
Davos, Švýcarsko

Za vysoce kvalitní stavební kulturu v Evropě

My, ministři kultury, vedoucí delegací signatářů
Evropské kulturní úmluvy a pozorovatelských států
Rady Evropy, jakož i zástupci organizací UNESCO,
ICCROM, Rady Evropy, Evropské komise, Evropské rady
architektů, Evropské rady urbanistů, organizace ICOMOS
International a Europa Nostra, kteří jsme se ve dnech
20. až 22. ledna 2018 sešli v Davosu ve Švýcarsku na pozvání
pana Alaina Berseta, prezidenta Švýcarské konfederace
a federálního ministra vnitra, u příležitosti Evropského roku
kulturního dědictví 2018, v předvečer výročního zasedání
Světového ekonomického fóra,

s ohledem na aktuální výzvy, jako je řešení přetrvávajících dopadů například hospodářské a finanční krize, čtvrté průmyslové revoluce, zrychlující se urbanizace, vyhlidňování periferních oblastí, migrace a společenských změn, zvyšování nerovnosti, změny klimatu a poškození životního prostředí, a s ohledem na výrazný vliv těchto problémů na prostředí, ve kterém žijeme;

vědomi si zásadních kroků mezinárodního společenství směrem k otevřenějšímu, přístupnějšímu a udržitelnějšímu světu, ale zároveň také naléhavé potřeby posílit tyto snahy a vyvíjet nové přístupy k ochraně a prosazování kulturních hodnot evropského vystavěného prostředí;

uznávající zásadní přínos kvalitního vystavěného prostředí k dosažení udržitelné společnosti, vyznačující se vysokou kvalitou života, kulturní rozmanitostí, blahobytem jednotlivce i společnosti, sociální spravedlností, soudržností a hospodářskou efektivitou;

vědomi si snižování kvality vystavěného prostředí stejně jako otevřené krajiny po celé Evropě, patrného z trivializace výstavby, nedostatku architektonických hodnot, spolu s tím nedostatečného zájmu o udržitelnost, beztvareho rozlévání měst do krajiny a nezodpovědného využívání pozemků, rozpadu historických struktur a ztráty regionálních tradic a identity;

vědomi si naléhavé potřeby takových opatření, která zajistí, aby současný a budoucí vývoj v sociální a ekonomické sféře a v oblasti životního prostředí a klimatu nevedl ke snižování kvality vystavěného prostředí, ale byl naopak využit jako příležitost k jeho zlepšování, přičemž Evropský rok kulturního dědictví 2018, jehož cílem je poznávání

hodnoty historického rozměru vystavěného prostředí,
je pro to tím správným okamžikem;

zdůrazňujeme, že každý, bez ohledu na svůj původ, má právo
prožívat a sdílet kulturní prostředí i být jeho součástí,
že způsob našeho soužití a vývoje naší společnosti je
z podstaty kulturní, a že tedy vytváření našeho prostředí
je především kulturním počinem,

prohlašujeme:

HLAVNÍ ROLE KULTURY VE VYSTAVĚNÉM PROSTŘEDÍ

1. Kultura umožňuje a stimuluje hospodářskou, sociální a environmentální udržitelnost. Formuje naši identitu a vytváří náš odkaz. Proto musí být kultura základem rozvojových strategií a její přínos v usilování o společný prospěch je nutné zdůrazňovat. K demokratickému, pokojnému a udržitelnému rozvoji nemůže docházet, pokud jeho podstatou není kultura.
2. Strategie musí zdůrazňovat potřebu na kultuře založeného, udržitelného přístupu k rozvoji kdekoli a v jakémkoli měřítku. Je třeba podtrhnout hodnotu a nenahraditelnost evropských krajín a kulturního dědictví, s důrazem nejen na města a městské oblasti, ale také na venkovské a zemědělské oblasti a jejich vzájemnou propojenost.
3. Naléhavě potřebujeme holistický, z kultury vycházející přístup k vystavěnému prostředí a humanistickou vizi společného utváření míst, ve kterých žijeme a která po sobě zanecháváme.

POJETÍ STAVEBNÍ KULTURY

4. Stavební kultura zahrnuje všechny lidské činnosti, které mění vystavěné prostředí. Celek vystavěného prostředí, integrující přínos každého navrženého a realizovaného prvku vloženého a začleněného do přirozeného prostředí, je třeba chápat jako jedinou entitu. *Stavební kultura* zahrnuje existující stavby, včetně památek a jiných prvků kulturního dědictví, jakož i návrh a výstavbu soudobých staveb, infrastruktury, veřejného prostoru a krajiny.
5. Kromě architektury, navrhování konstrukcí a tvorby krajiny a jejich materiálního ztvárnění se *stavební kultura* projevuje také v procesech plánování stavebních projektů, infrastruktury, měst, vesnic a otevřené krajiny.
6. *Stavební kultura* odkazuje nejen na stavební postupy v malém měřítku, ale i na rozsáhlé transformace a rozvoj a ctí tradiční a místní stavební dovednosti, jakož i inovační metody.

NAŠE VIZE KVALITNÍ STAVEBNÍ KULTURY

7. Naléhavě potřebujeme nový, adaptivní přístup k utváření našeho vystavěného prostředí, takový, který vychází z kultury, aktivně buduje sociální soudržnost, zajišťuje udržitelnost prostředí a přispívá ke zdraví a všeobecnému prospěchu. To je kvalitní *stavební kultura*.
8. Řešení vystavěného prostředí, vztahy mezi objekty a vystavěným a přírodním prostředím, v němž se nacházejí, územní soudržnost, měřítko, materialita: to vše jsou faktory, které přímo ovlivňují kvalitu našeho života. Kvalitní *stavební kultura* je tedy založena na

vědomém, řádně diskutovaném řešení každé budovy a každé stavební a krajinářské aktivity, přičemž jsou upřednostňovány kulturní hodnoty před krátkodobým ekonomickým ziskem. Kvalitní *stavební kultura* tak nejen plní funkční, technické a ekonomické požadavky, ale také uspokojuje sociální a psychologické potřeby lidí.

9. Velmi důležitou složkou kvalitní *stavební kultury* je kulturní dědictví. Způsob, jakým dnes využíváme, udržujeme a chráníme naše kulturní dědictví, je klíčový pro budoucí rozvoj vysoce kvalitního vystavěného prostředí.

PŘÍNOSY KVALITNÍ STAVEBNÍ KULTURY PRO SPOLEČNOST

10. Kvalitní *stavební kultura* zlepšuje naše vnímání místa. Umožňuje lidem identifikovat se se svým obývaným prostorem, posiluje inkluzivní a soudržnou společnost, potlačuje diskriminaci a radikalizaci a podporuje integraci a občanské povědomí. To má význam nejen pro centra měst a historické lokality, ale také pro všechny typy životního prostředí v Evropě: předměstské a venkovské oblasti, vesnice, průmyslové zóny a infrastrukturu.
11. Kvalitní *stavební kultura* podporuje živé čtvrti s polyfunkčním využitím. Vytváří vystavěná prostředí, která spojují projev současné kultury s respektem ke kulturnímu dědictví. Poskytuje udržitelné životní podmínky a posiluje sociální odolnost vytvářením důstojného, finančně dostupného a přístupného bydlení.
12. Kvalitní *stavební kultura* chrání životní prostředí. Podporuje udržitelnou dopravu a zodpovědné využívání půdy, rozšiřuje městské zelené plochy. Přispívá ke zdraví a biologické rozmanitosti.

- 13.** Kvalitní *stavební kultura* zajišťuje přidanou hodnotu, díky níž jsou vytvářena cenná a trvalá aktiva a vhodné podmínky pro hospodářskou prosperitu společnosti. Udržitelným způsobem využívá zdroje, a tak zajišťuje, že i budoucí generace budou moci těžit z pozitivního sociálního a hospodářského rozvoje.

NA CESTĚ KE KVALITNÍ STAVEBNÍ KULTUŘE

- 14.** Kvalitní *stavební kultura* vyžaduje dosahování správné rovnováhy mezi kulturními, sociálními, ekonomickými, ekologickými a technickými aspekty plánování, navrhování, výstavby a adaptace, a to ve veřejném zájmu všeobecného prospěchu.
- 15.** Kvalitní *stavební kultura* musí být součástí příslušných právních nástrojů. Hlavní cíl dosažení vysoké kvality celého vystavěného prostředí, včetně kulturního dědictví, musí být závazný při všech činnostech s dopadem do území. Požadavek vysoké kvality musí být zohledněn stejnou měrou jako ekonomické nebo technické zájmy. S cílem vysoké kvality by měly být slučitelné i příslušné standardy a normy.
- 16.** Kvalitní *stavební kultura* může vzniknout pouze v rámci mezioborového diskurzu a prostřednictvím spolupráce na více úrovních a napříč odvětvími mezi tvůrci strategií, zodpovědnou správou a odborníky. Vzhledem k tomu, že kvalitní *stavební kultura* zahrnuje kreativní, funkční a sociální aspekty, musí se na ní podílet všechny relevantní obory a odborníci za stejných podmínek. Jedním z klíčových nástrojů na podporu vysoké kvality jsou mezioborové a hojně diskutované architektonické soutěže. Aby kvalitní *stavební kultura* mohla být úspěšná,

vyžaduje také účast občanské společnosti a informované a vnímavé publikum.

17. Aby kvalitní *stavební kultura* mohla být lépe posuzována, neobejde se bez úsilí v oblasti vzdělávání a zvyšování obecného povědomí. Všichni zúčastnění, jak veřejný, tak soukromý sektor, nesou odpovědnost za kvalitu našeho vystavěného prostředí, které bude jako odkaz předáno budoucím generacím.

Zdůrazňujeme, že *stavební kultura* jako společný zájem je sdílenou odpovědností vlád, organizací a soukromého sektoru a že je naléhavě nutné zvýšit vědomí o souvisejících kulturních, sociálních, ekonomických, ekologických a technických otázkách,

zavazujeme se:

18. šířit a prosazovat myšlenky a zásady kvalitní *stavební kultury* mezi všemi zúčastněnými subjekty veřejné správy a široké veřejnosti, zejména mladými lidmi, a zdůrazňovat její pozitivní vliv na společnost všemi odpovídajícími a vhodnými způsoby;
19. zavádět efektivnější strategie, zahrnují koncept *stavební kultury*, založený na kultuře, a začleňujících vizi kvalitní *stavební kultury* jako svůj základní strategický cíl;
20. podporovat další opatření a činnosti, které přispějí k prosazování a realizaci vize kvalitní *stavební kultury*;

- 21.** vybízet všechny zúčastněné subjekty, veřejné i soukromé, k tomu, aby uznaly pozitivní dopad kvalitní *stavební kultury* na všeobecný prospěch a aby přispěly k její realizaci, zejména pokud jde o investice související se *stavební kulturou*;
- 22.** nabádat další regiony světa k tomu, aby uznaly hodnotu kvalitní *stavební kultury* a zapojily se do procesu její podpory;
- 23.** svolávat další setkání nejpozději do deseti let k vyhodnocení a projednání našeho postupu při dosahování kvalitní *stavební kultury* v Evropě.

Davoská deklarace 2018

**překlad Martin Kloda 2024
lektorské posouzení Kateřina Valentová
jazyková korektura Markéta Teuchnerová
grafický návrh a sazba Kateřina Koňata Dolejšová**

**Vydalo České vysoké učení technické v Praze,
Fakulta architektury, v roce 2024
vydání první, 8 stran**

**Publikace vznikla za finanční podpory
Fakulty architektury ČVUT v Praze,
podpořena je grantem ČVUT SGS24/100/OHK1/2T/15
Stavební kultura: kritéria kvality.**

ISBN 978-80-01-07368-1

**Davoská
deklarace 2018
ukazuje, jak může
kvalitní stavební
kultura v Evropě
zakořenit
na politické
a strategické
úrovni.**

**Připomíná nám,
že budování je
kulturní jev
a vytváří prostor
pro kulturu.**

